

Opaskirja puulajien tunnistukseen

Anneli Kauppi – Eila Tillman-Sutela

Kurt Fagerstedt, Kerttu Pellinen, Pekka Saranpää ja Tuuli Timonen: *Mikä puu – mistä puusta*. Yliopistopaino 2004, 184 s., uudistettu 2. painos

Mikä puu – mistä puusta -opaskirjan kirjoittajat ovat Helsingin yliopiston tutkijoita ja puulajien monipuolisia asiantuntijoita. He ovat suunnanneet kirjansa laajalle käyttäjäkunnalle ja ottaneet sen kiitettävästi huomioon sekä ulkoasussa, kirjoitustyyliässä että asiasisällössä.

Kirjan 40 ensimmäistä sivua käsittelee yleis-
tä puuanatomiaa. Tämä osuus soveltuukin hyvin puuvartisten kasvien sisärakenteiden opetukseen niin yliopistoissa kuin ammatillisissa oppilaitoksissa. Kirjoittajat ovat onnistuneet ihailtavan hyvin anatomisen tekstin kirjoittamisessa ja muokanneet sen sopivaksi myös aiheeseen aiemmin perehtymättömälle. Tekstin ym-

märrettävyyttä parantaa suomenkielisen käsitteistön käyttö, mikä poikkeaa myönteisesti yleisestä yliopistojen opetustavasta. Solujen rakenteosien tarkka esitystapa saattaa kuitenkin tuntua lukijasta vaikealta, vaikka tutkijaa se miellyttääkin.

Monipuolisuus etuna

Pääosan kirjasta muodostavat yksittäisten puulajien kuvaukset. Parhaiten kirja soveltuukin puulajien tunnistuksen apuvälineeksi, aivan tekijöiden alkuperäisen päätavoitteen mukaisesti. Aihetta on käsitelty poikkeuksellisen monipuolisesti. Lukijoita miellyttäne, että kirjaan on koottu yksiin kansiin sellaistakin puulajitietoutta, jota aiemmin olisi pitänyt etsiä useista eri lähteistä. Opas sisältää tarkat kuvaukset Suo-

messä yleisesti esiintyvien luonnonvaraisten ja eräiden tuotujen ulkomaisten puulajien levinneisyydestä, ulkoasusta, eri kasviosien rakenteista, puuaineen anatomiasta ja ominaisuuksista käyttötapoja silti unohtamatta.

Kustakin lajista on esitetty erinomaiset kuvitetut tuntomerkit sekä maastossa tapahtuvaan että mikroskooppiseen tunnistamiseen. Mikroskooppisen rakenteen liittäminen lajikuvausten yhteyteen on huomattava parannus aiempiin vastaaviin oppaisiin verrattuna. Niinikään vaikeasti erotettavien lajiparien tuntomerkkien korostaminen lajikuvauksissa on erityisen ansio-kasta. Tällaisenakin kattavaa lajivalikoimaa olisi voinut vielä täydentää viherrakentamisessa paljon käytetyillä poppeleilla ja viime vuosina yleistyneillä kirsikkapuilla.

Sujuva tyyli, onnistunut kuvitus

Oppaassa käytetty kirjoitustyyli on sujuvaa ja helpotajuista ja samalla myös tieteellisesti pätevää. Asiavirheitä ei silmiin sattunut, joskin sivulla 20 oleva maininta havupuiden kuitutraceideista hieman oudoksutti, sillä tämä termi on yleensä rajoitettu vain lehtipuihin.

Kirjan kuvitus on onnistunut: kuvia on runsaasti ja niiden laatu on hyvä, jopa erinomainen. Uuteen painokseen lisätyt mikroskooppiset valokuvat puukuiduista ovat tarpeellinen

lisä tekstin tueksi.

Kuvatekstien ja varsinaisen tekstin erilainen painoväri lisää oppaan selkeyttä. Kirjallisuuden käyttö poikkeaa puhtaasta tieteellisestä kirjoittamisesta, kun viitteet on jätetty tekstistä pääosin pois, mikä sopii tällaiseen laajalle lukijakunnalle tarkoitettuun kirjaan. Johdanto-osan viitteet tuntuvat hyvin harkituilta. Valitettavasti kaikkia viitteitä ei löytynyt kirjallisuusluettelosta. Puuanatomisen osuuden huomioon ottaminen hakemistossa olisi myös helpottanut käsitteiden tarkistamista paremmin kuin nyt liitteenä oleva sinänsä erittäin tarpeellinen termiluettelo.

Erinomainen hakuopas

Kirjan nimi on naseva ja kuvaa sisältöä tarkasti. Ulkoasu on kaunis, aiheeseen hyvin sovitettu ja myös takakannen seloste kuvineen on sisällöllisesti kattava ja kiinnostusta herättävä. Kokonaisuudessaan kirja on erinomainen, puulajien monikäyttöinen hakuopas, joka sopii niin luon-toharrastajien kuin tutkijoidenkin käyttöön.

Kirjoittajista Anneli Kauppi on Oulun yliopiston kasvitieteen dosentti ja Eila Tillman-Sutela Metsän-tutkimuslaitoksen Muhoksen tutkimusaseman tutkija.